

Polsko – osídlení a obyvatelstvo

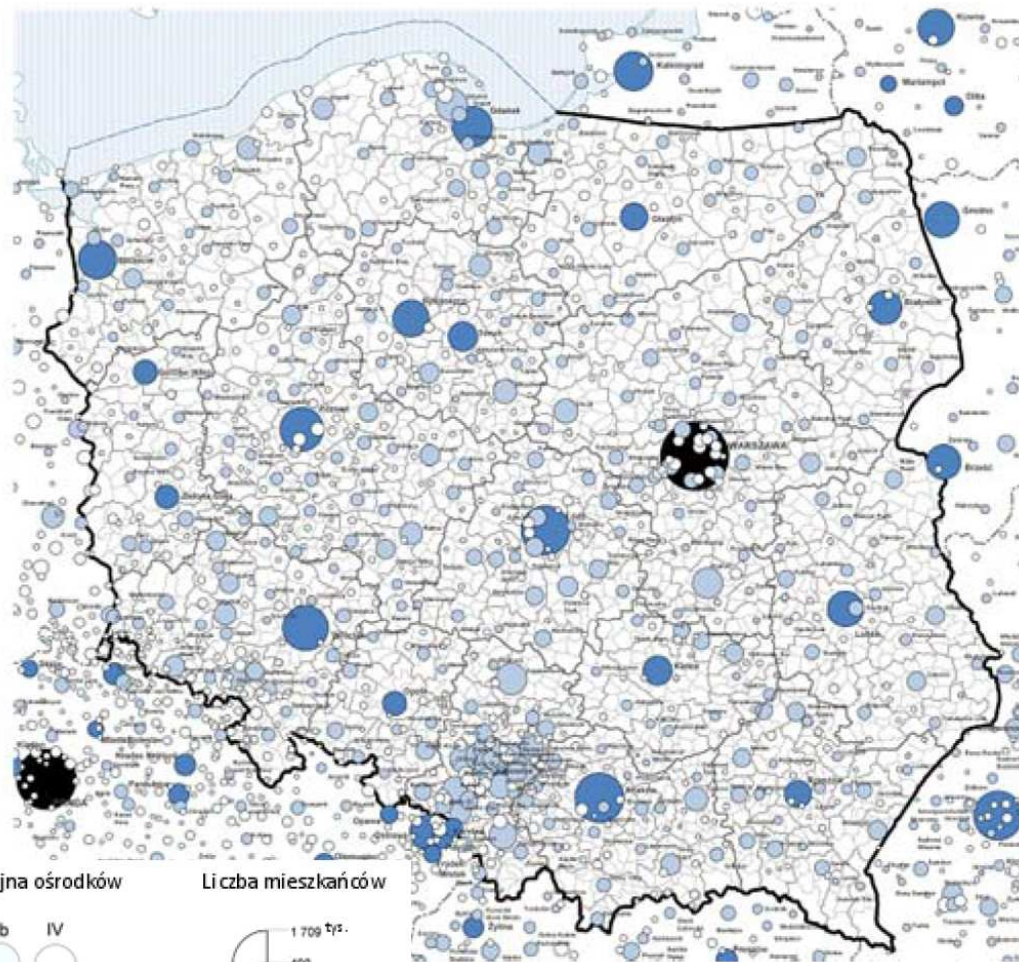

-
- Základem pro zjišťování obyvatelstva byly až do konce 19. století různá šetření (Królestwo Polskie teprve 1897).
    - do tohoto roku jde o odhady

  - Kolem r. 1000: počet obyvatel včetně západního Pomorří (Pomorze Zachodnie) zhruba **1–1,3 mil.**, průměrná hustota 4,5–5,0 obyv./km²;

  - Rozvoj zemědělství + od konce 11. stol. sílící vnitřní kolonizace + noví osadníci ze západu od 13. stol. → výrazné zvýšení počtu obyvatel

  - 1000–1340 obyvatelstvo Wielkopolska, Małopolska i Mazowsza se zvýšila cca o 80%, z 0,7 do 1,25 mln.
-

-
- Na rozdíl od západní Evropy (v 14. stol. regrese, epidemie) dochází k intenzifikaci osídlení a urbanizace + růst počtu až do konce 16. století
  - v 13. – 15. stol. kolem 700 měst .
  - Přelom 15. – 16. století v státním celku Polsko-Litva žilo cca **7,5 mil.** obyvatel.
  - Pol. 17. století – cca 11 mil obyv., většina **nepolského** obyvatelstva
    - 1651–64 teritoriální ztráty + úbytek cca 30 % populace.
  - Před 1. zábořem (1772)– polský stát **14 mil.** obyvatel, průměrná hustota zalidnění 19 obyv./km²., **více než 50 % polského obyvatelstva**
    - cca 900 měst, urbanizace cca 18 % (Litva 12)
-

-
- **19. století** – dynamizace populačních procesů (vlivem modernizace zemědělství + všeobecné pěstování brambor, likvidace chorob z podvýživy) + rozvoj medicíny + nová infrastruktura ve městech –
demografická revoluce
    - **1811** populace Knížectví Varšavského cca 4330 tis.;
    - **1820** populace **Królestwa Poskiego** cca 4150 tis., **Haliče** cca. 4500 tis., **Wielkiego Księstwa Poznańskiego** cca 1070 tis.
  - Populační změny v jednotlivých částech Polska se v letech 1846 – 1911 měnily nerovnoměrně:
    - největší přírůstky v Królestwie Polskim., menší w Haličí, nejmenší w regionu Poznaně.
  - Konec 19. stol. - rozvoj průmyslu + rozvoj urbanizace, stěhování osob z venkova do měst
-

Sídelní struktura Polska

Hierarchia administracyjna ośrodków

POLSKA

I – stolica państwa

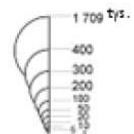
II – stolice województw

IIIa – miasta na prawach powiatu

IIIb – stolice powiatu

IV – inne obszary miejskie

Liczba mieszkańców

Źródło: Śleszyński P. Projekt Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Warszawa, 2010.

Průměrná hustota zalidnění:

123 obyv. / 1 km²,

města – 1 074 obyv. / 1 km²,

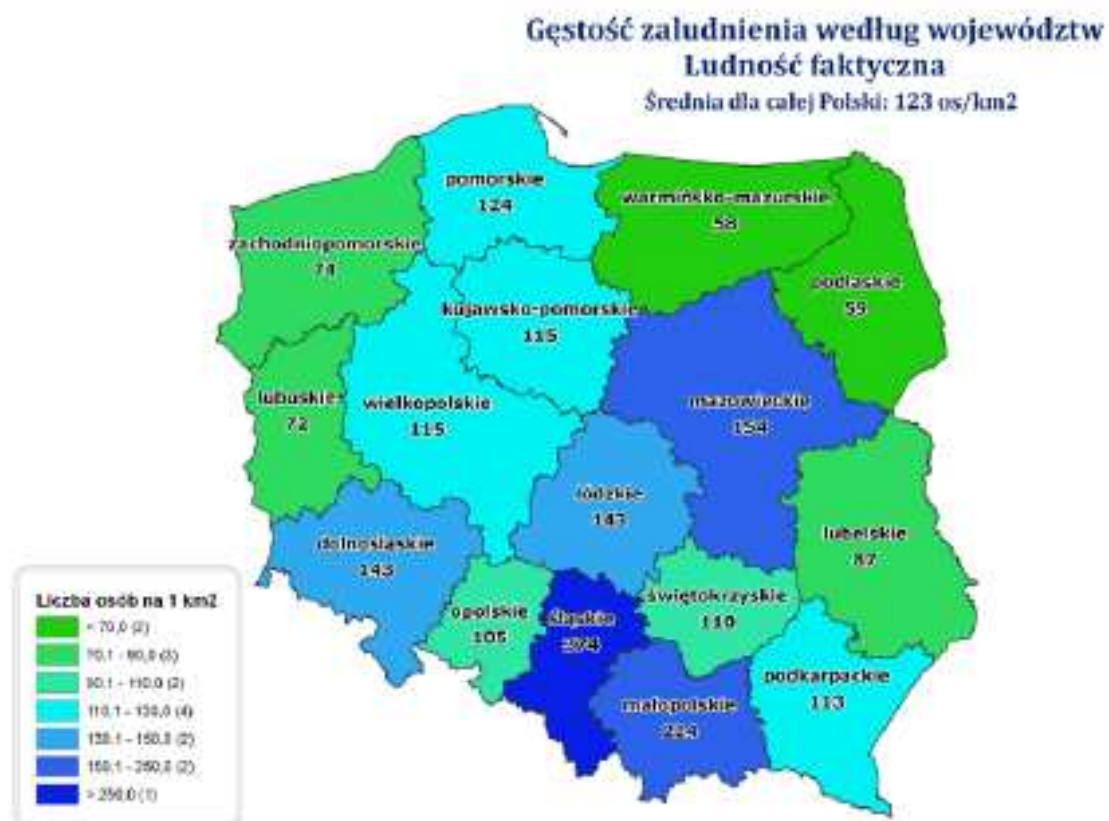
venkov – 53 obyv. / 1 km²

srovnání 2002:

města – 1 114 obyv. / 1 km²,

venkov – 50 obyv. / 1 km²

Schemat 1. Gęstość zaludnienia wg NSP 2011

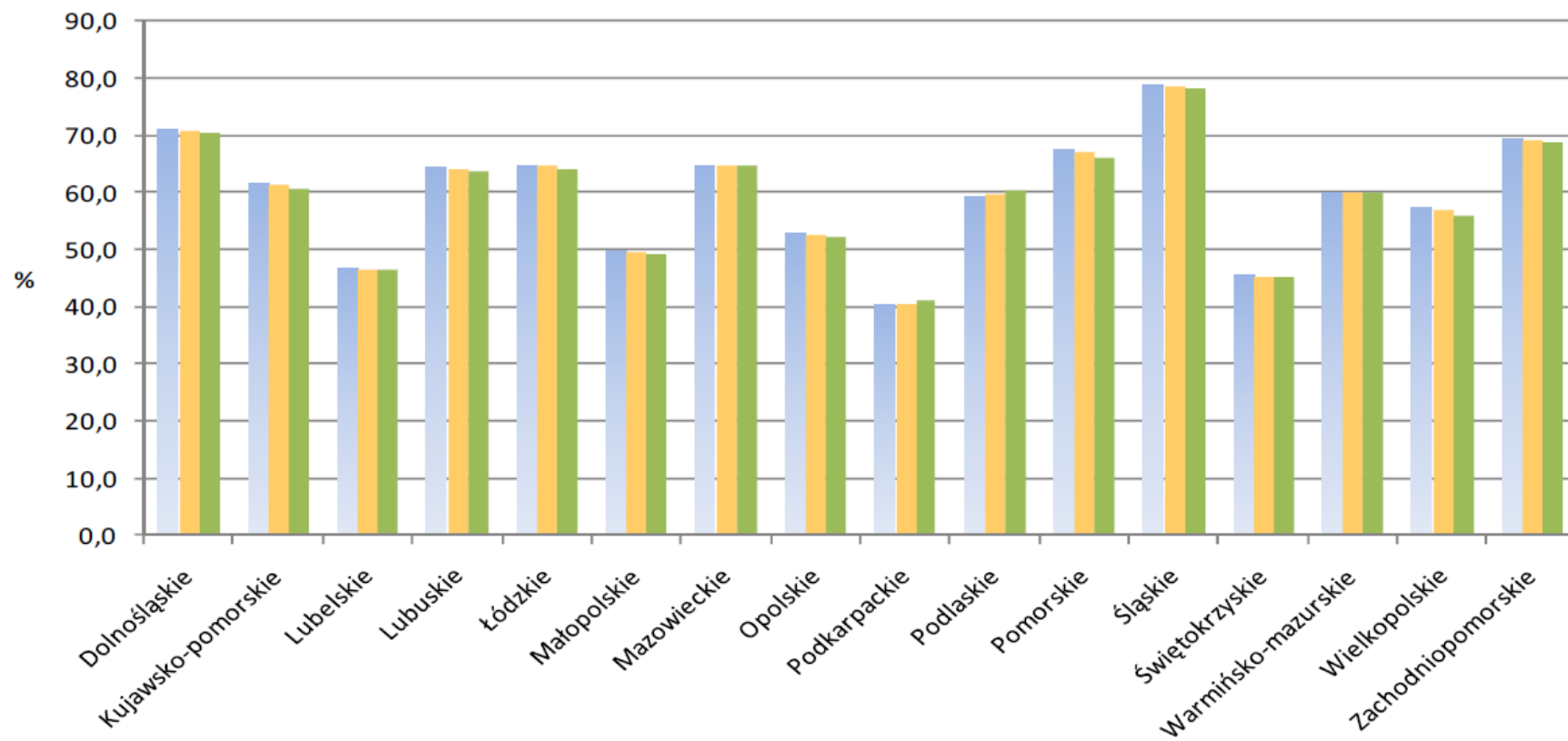

Největší polské aglomerace

Nazwa	Liczba mieszkańców	Główne ośrodki miejskie
górnosląska	3 mln	Katowice, Chorzów, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Gliwice, Tychy, Rybnik, Jaworzno, Siemianowice Śląskie, Świętochłowice, Czeladź, Mikołów
warszawska	2,6 mln	Warszawa, Prószków, Błonie, Wołomin, Piastów, Otwock, Ząbki, Marki, Łomianki, Ożarów, Milanówek, Grodzisk Mazowiecki
łódzka	1,1 mln	Łódź, Zgierz, Pabianice, Aleksandrów, Konstantynów, Łask, Rzgów
krakowska	1,0 mln	Kraków, Skawina, Wieliczka, Zabierzów, Mogilany
wrocławska	1,0 mln	Wrocław, Oława, Jelcz-Laskowice, Święta Katarzyna, Kąty Wrocławskie
Trójmiasta	1,0 mln	Gdańsk, Gdynia, Sopot, Reda, Rumia, Wejherowo, Pruszcz Gdański
poznańska	0,9 mln	Poznań, Swarzędz, Luboń, Mosina, Puszczykowo, Kostrzyn
szczecińska	0,6 mln	Szczecin, Stargard Szczeciński, Goleniów, Police, Gryfino
lubelska	0,5 mln	Lublin, Świdnik, Łęczna, Wólka
sudecka	0,5 mln	Wałbrzych, Jelenia Góra, Kamienna Góra, Dzierżoniów, Bielawa, Nowa Ruda, Boguszów-Gorce, Walim, Szczawno-Zdrój

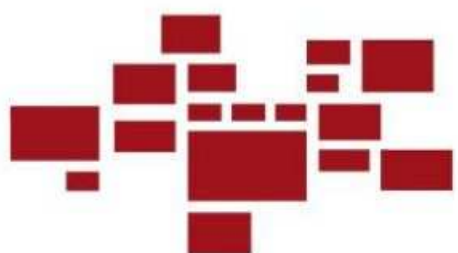
Wykres 59. Wskaźnik urbanizacji w układzie województw w latach 2004, 2006 oraz 2009

□ Urbanizacja: 62 %, Woj. Śląskie – 78,1 %

Hornoslezská

Metropolia
«Silesia»
— pełnia życia —

SILESIA

**Tabl. 1. Ludność faktycznie zamieszkała według płci w latach 2002 i 2011
(na podstawie wyników spisów)**

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Ludność faktyczna w tys. (20. V. 2002 r.)	38 230	18 516	19 714
Ludność faktyczna w tys. (31. III. 2011 r.)	38 501 ^{a)}	18 432	20 067
Różnica w latach 2002-2011 (w tys.)	+271	-84	+353
Dynamika zmian (2002=100)	100,7	99,5	101,8

Podle SLDB 2011:

pokles obywatel ve městech (60,2 %, rok 2002 – 61,8 %),

nárůst počtu obyvateľ na venkove – především vlivem **suburbanizace**

Nejlidnatější:

Woj. Mazowiecké – 5 492 tis. obyv. (14,3 %),

Woj Slezské 4 617 tis. (12,0 %),

Woj. Wielkopolské – 3 417 tis. (8,9 %),

Woj. Malopolské – 3 417 tis. (8,8 %)

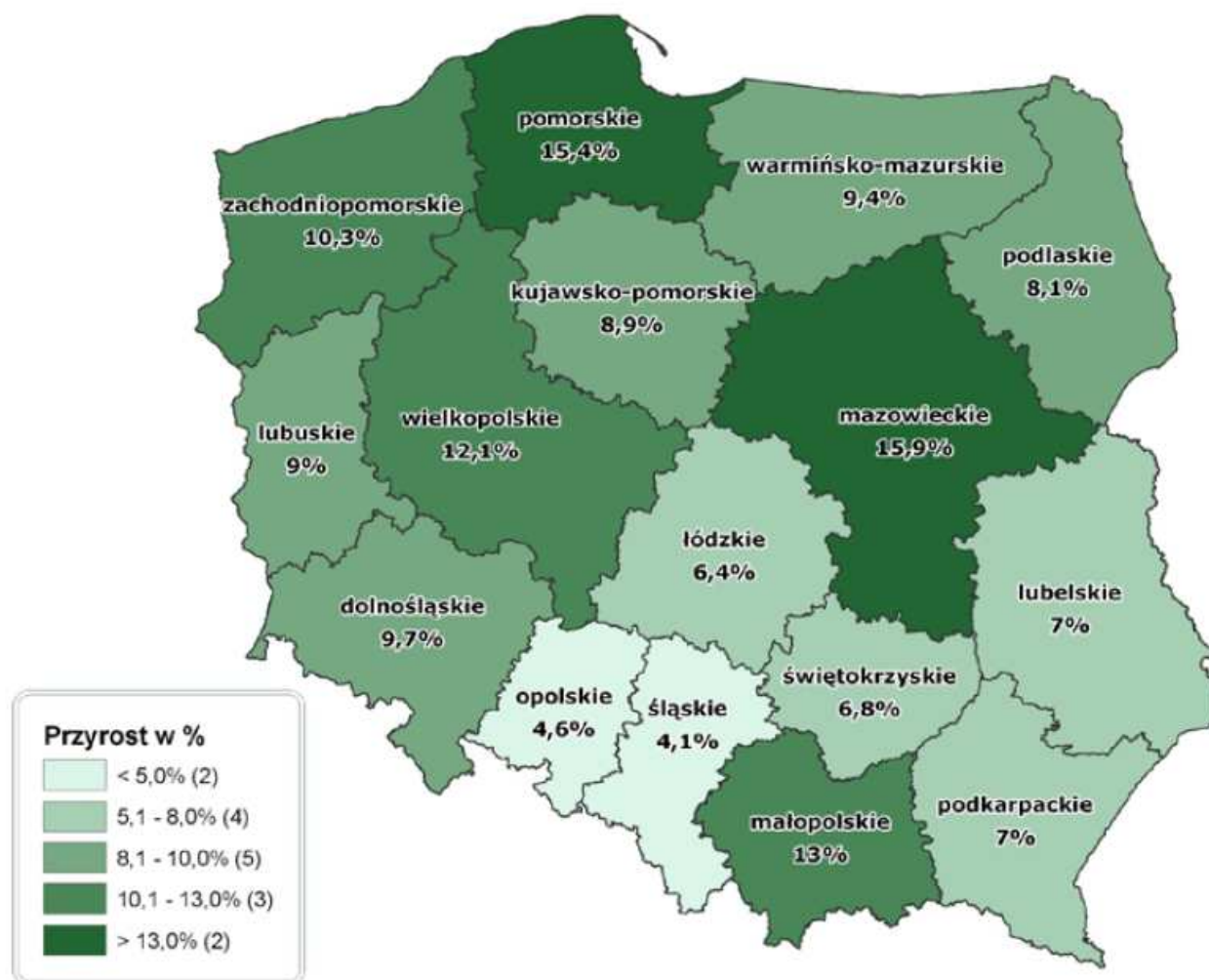
Nejmenší: Woj. Opolské – 990 tis. (2,6 %),

Woj. Lubuské – 1 001 tis. (2,6 %), Woj.

Podlaské – 1 200 tis. (3,1 %)

Schemat 6. Przyrosty mieszkań według województw w odniesieniu do NSP-2002 (w %)

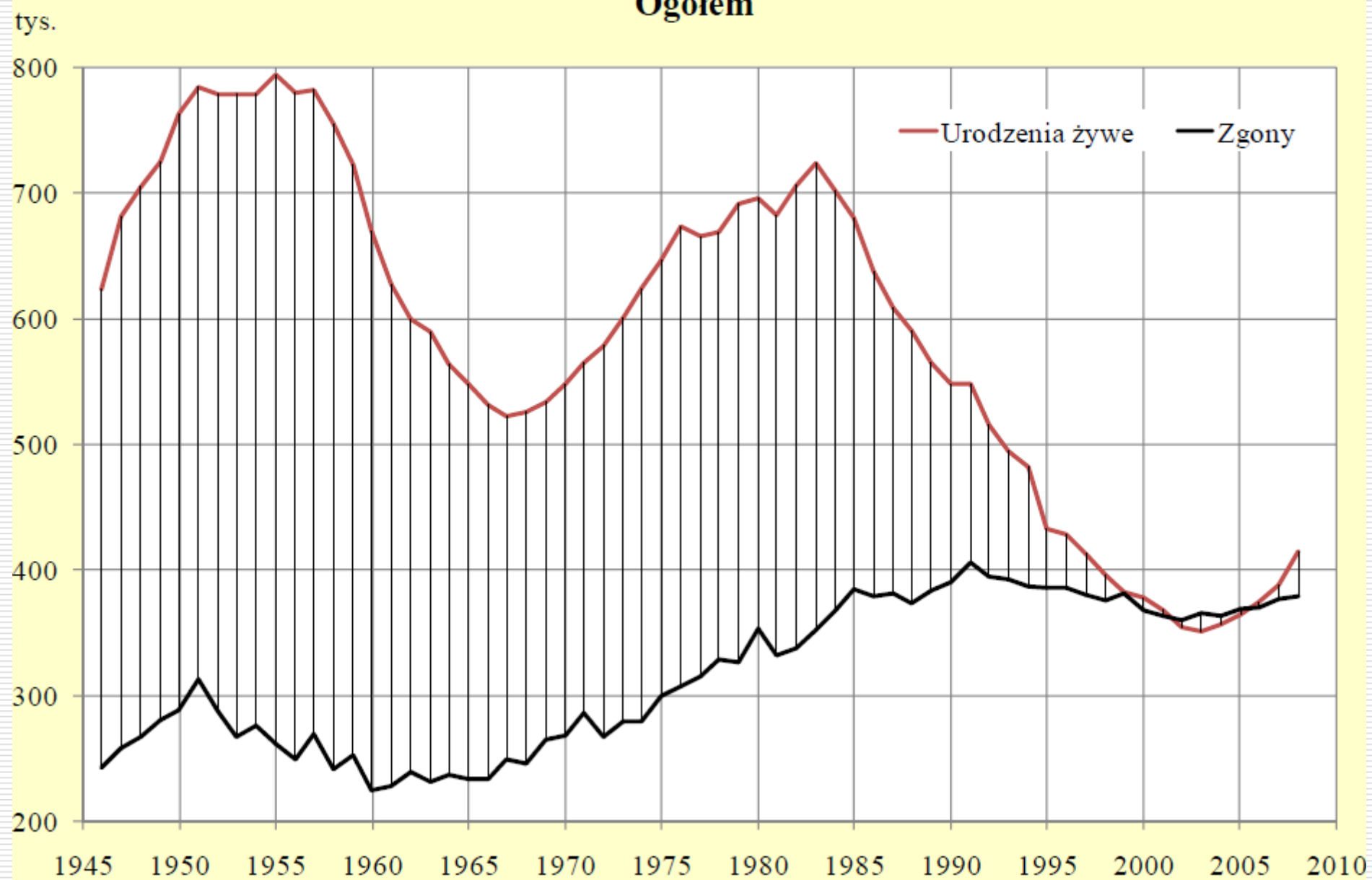
Největší přírůstky: Woj. Mazowiecké (+ 15,9 %), Woj. Malopolské (+ 13,0), Woj. Wielkopolské (12,1 %) a Woj. Pomorské (+ 10,3 %). **Nejmenší přírůstky:** Woj. Slezské a Opolské.

Bilans Ludności

LATA	Stan ludności w dniu 1 I	Przyrost rzeczywisty				
		ogółem	ruch naturalny			saldo migracji zagranicznych
			przyrost naturalny	urodzenia żywe	zgony	
		w tysiącach				
1946-2007	23895	14947	17028,2	36512,4	19484,2	-2081,2
1946-1950	23895	1116,3	2160	3496,7	1336,7	-1043,7
1951-1955	25035	2508,7	2510	3913,5	1403,5	-1,3
1956-1960	27550	2374,9	2473,3	3710	1236,7	-98,4
1961-1965	29795,2	1653,6	1759,2	2924,5	1165,3	-105,6
1966-1970	31551	1303,8	1397,7	2652	1254,3	-93,9
1971-1975	32657,7	1525,8	1601,4	3001,5	1400,1	-75,6
1976-1980	34184,8	1630,8	1764,7	3380,1	1615,4	-133,9
1981-1985	35734,9	1605,6	1718,9	3478,5	1759,6	-113,3
1986-1990	37340,5	905	1041,1	2936,2	1895,1	-136,1
1991-1995	38073	426,2	506,4	2466,9	1960,5	-80,2
1996-2000	38284	34,5	106,4	1996,8	1890,4	-71,9
2001-2005	38254	-96,8	-26,1	1793,6	1819,7	-70,7
2005	38173,8	-16,8	-3,9	364,4	368,3	-12,9
2006	38157,1	-31,6	4,5	374,2	369,7	-36,1
2007	38125,5	-9,8	10,7	387,9	377,2	-20,5

Ruch naturalny ludności w latach 1946-2008

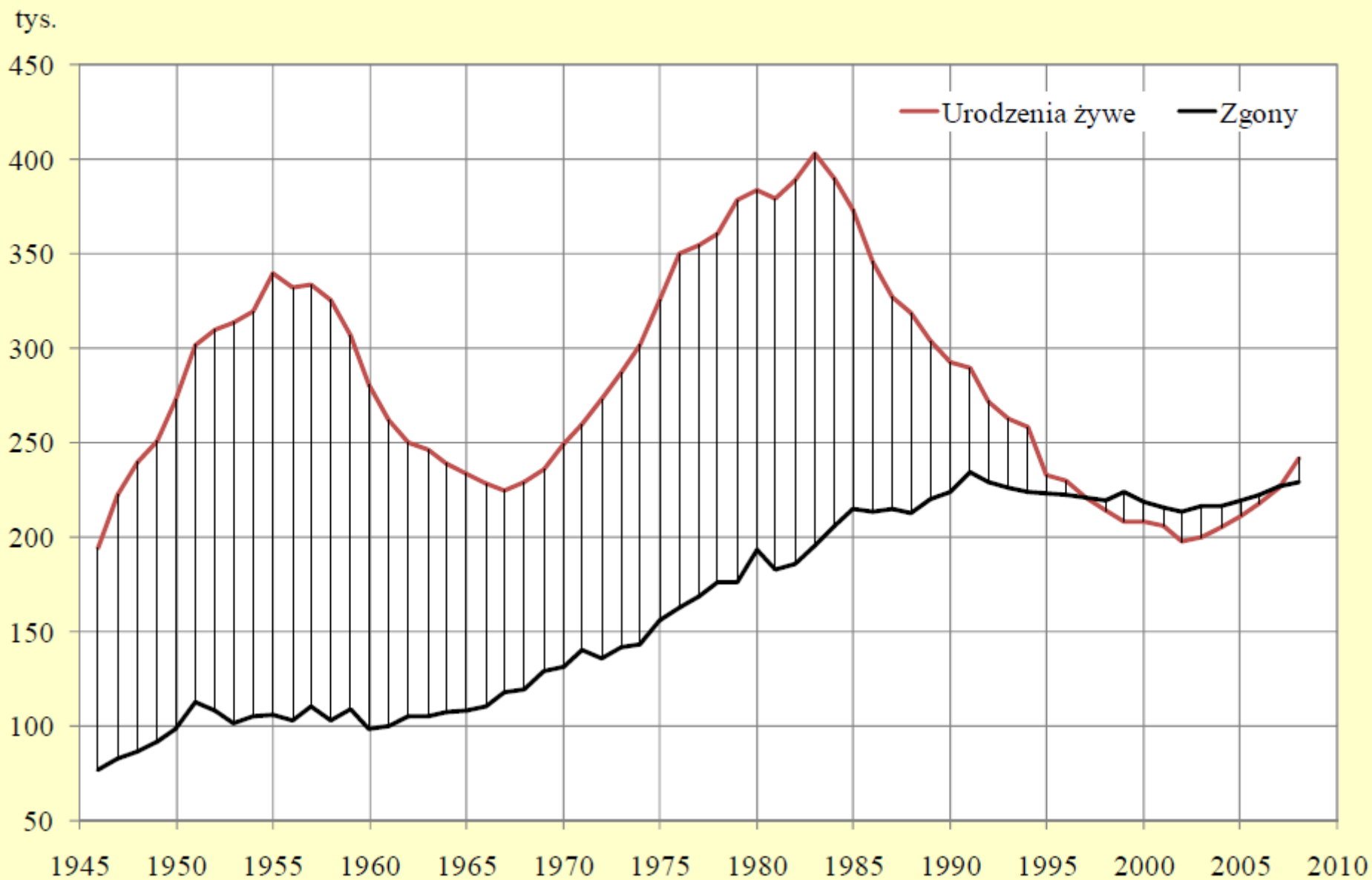
Ogółem

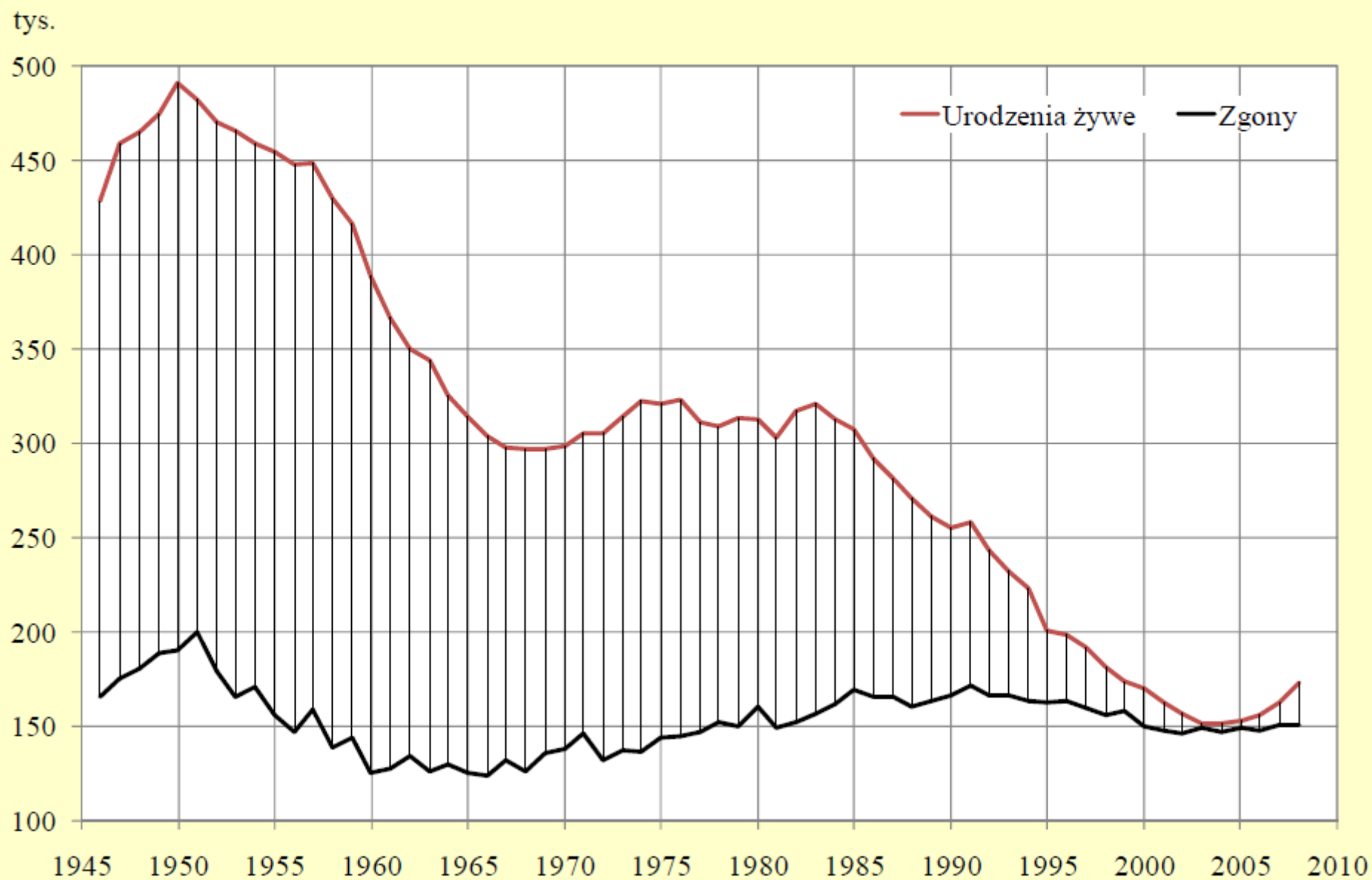
Ruch naturalny ludności w latach 1946-2008

Miasta

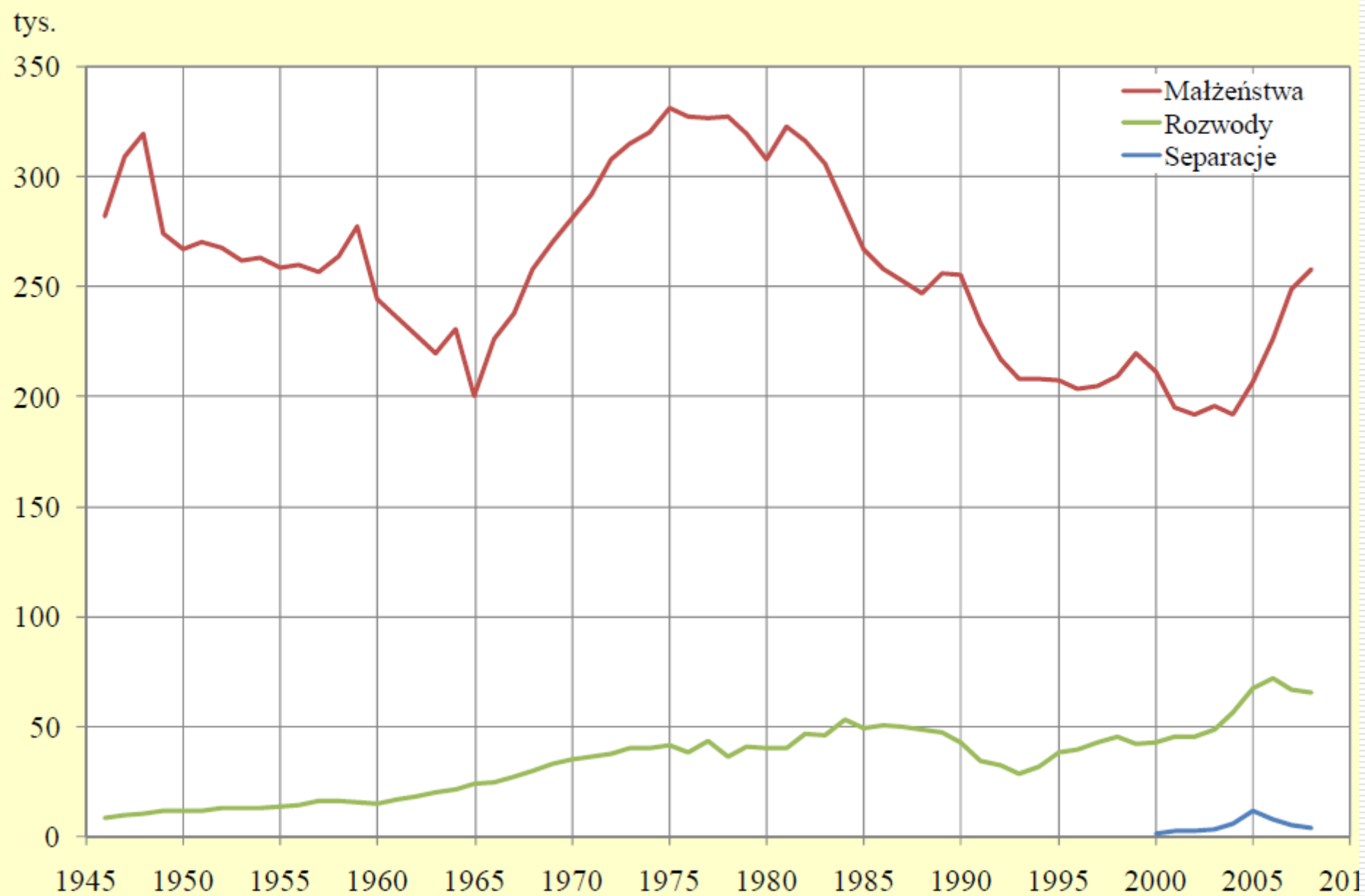
Ruch naturalny ludności w latach 1946-2008

Wieś

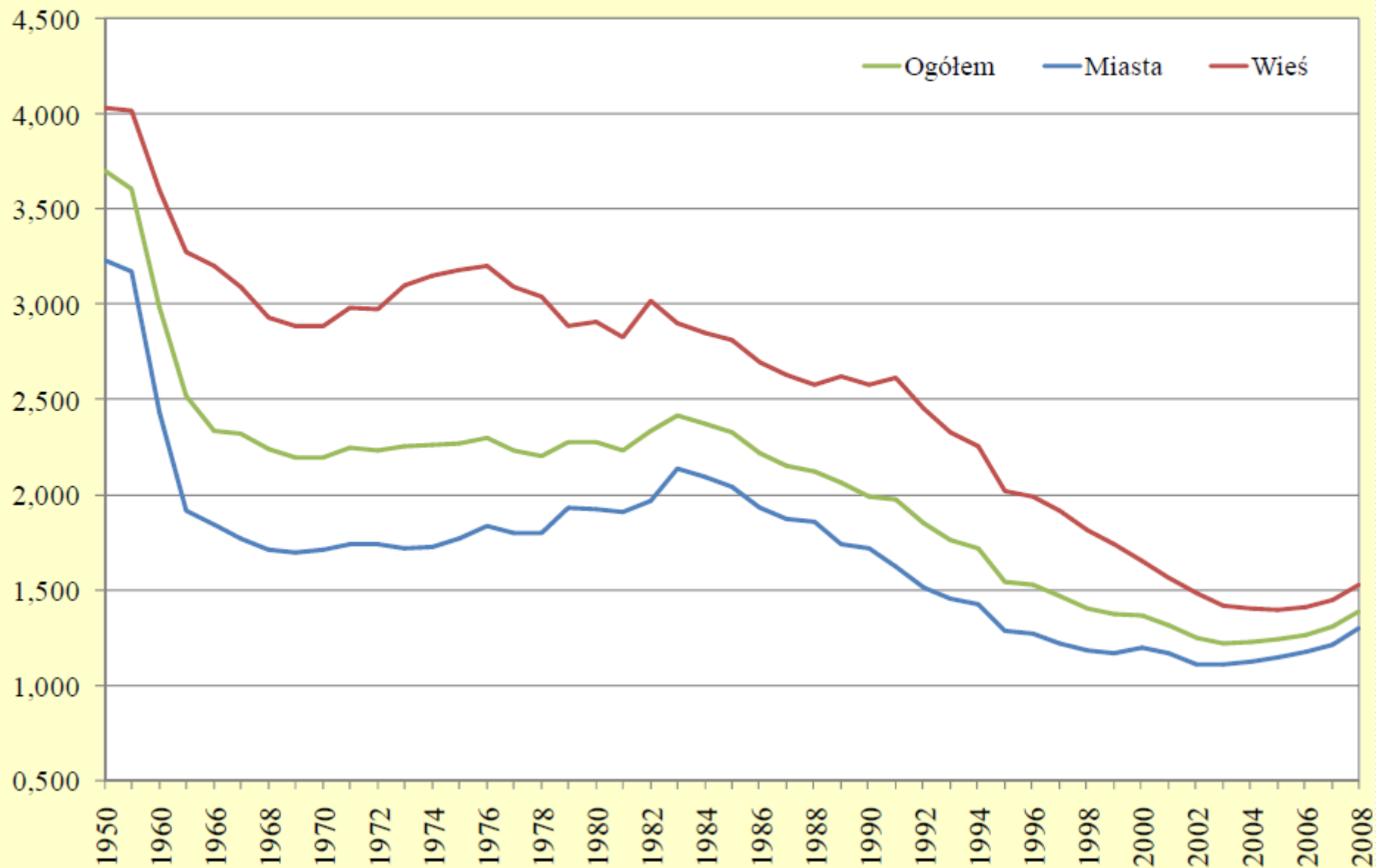

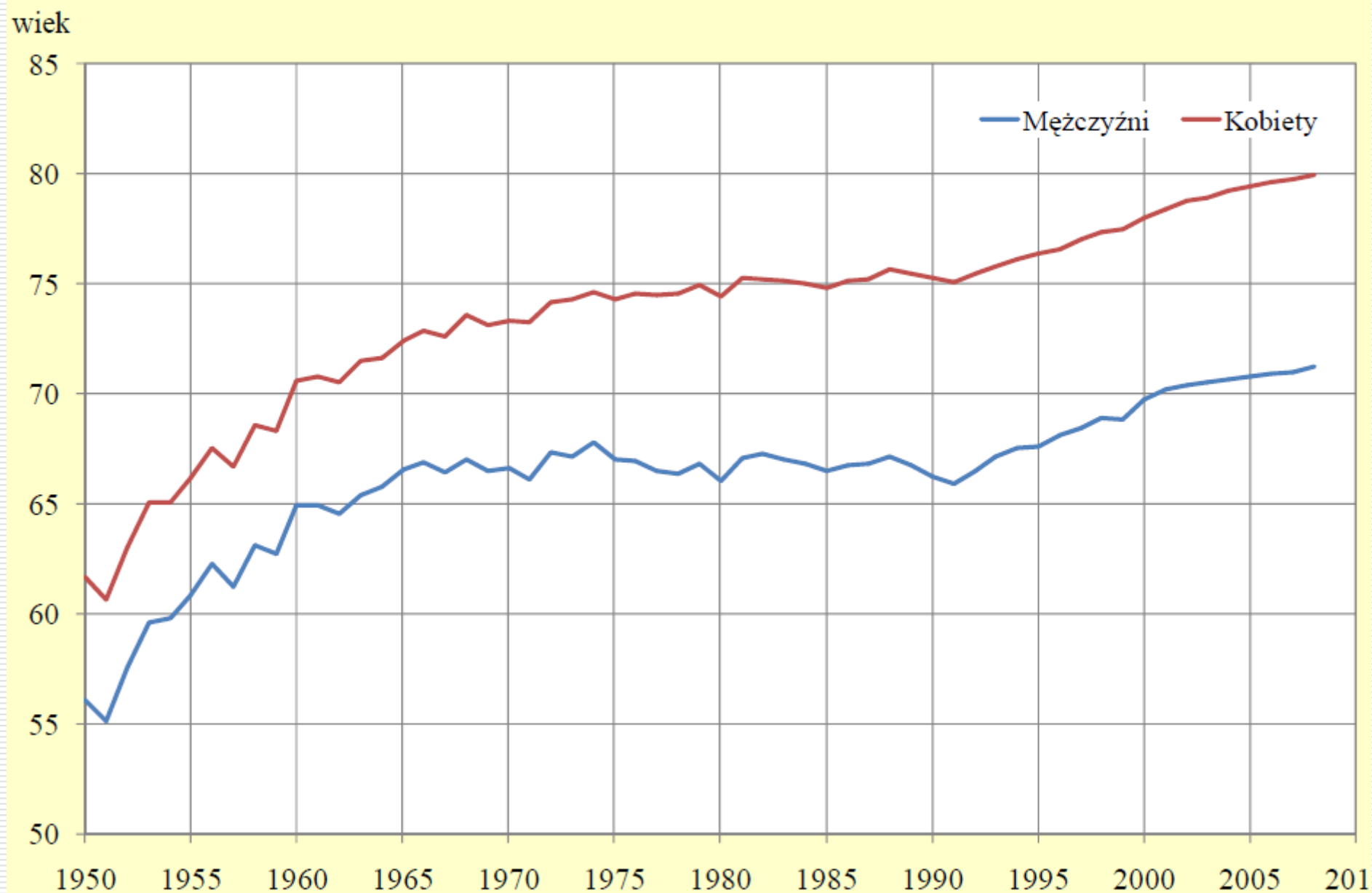
Małżeństwa, rozwody i separacje w latach 1946-2008

Współczynniki diety ogólnej w latach 1950-2008

Przeciętne trwanie życia w Polsce w latach 1950-2008

-
- Podobnost vzorců reprodukce obyvatel měst a venkova
  - Demografická polarizace - prohlubování mezoregionálních rozdílů (např. staré x mladé regiony)
  - Depopulace periférních regionů, koncentrace populace v metropolitních regionech a dekoncentrace uvnitř metropolitních regionů
-

Osłabienie migracji wewnętrznych

Migracje wewnętrzne w Polsce w latach 1951-2007

Lata	Ogółem	Ze wsi do miast	Z miast na wieś	Saldo migracji dla wsi	Ogółem na 1000 ludności
	średnioroczne w tysiącach				
1951-1955	1396,6	359,4	252,3	-107,1	53,2
1956-1960	1343,5	322,1	238,1	-84,0	46,8
1961-1965	1006,1	260,8	160,2	-100,6	32,8
1966-1970	864,9	253,1	113,5	-139,6	26,8
1971-1975	854,2	291,1	103,5	-187,6	25,6
1976-1980	932,4	336,5	123,0	-213,5	26,6
1981-1985	732,2	252,8	115,6	-137,2	20,0
1986-1990	609,9	220,9	89,3	-131,6	16,1
1991-1995	462,8	151,6	88,0	-63,6	12,1
1996-2000	419,3	110,7	101,4	-9,3	11,0
2001-2005	411,8	96,6	122,3	+25,7	10,8
2006	473,5	111,1	146,2	+35,1	12,4
2007	511,2	116,6	164,5	+47,9	13,4

-
- Intenzifikace zahraničních migrací v čase
-

Migracje zagraniczne - szacunek

Emigracja z Polski na pobyt czasowy w latach 2004-2007^a (stan w końcu roku)

Kraj przebywania	Liczba emigrantów w tys.				
	NSP 2002 ^b	2004	2005	2006	2007
Ogółem	786	1 000	1 450	1 950	2 270
Europa	461	770	1 200	1 610	1 925
w tym:					
Unia Europejska (27 krajów)^c	451	750	1 170	1 550	1 860
w tym:					
Austria	11	15	25	34	39
Belgia	14	13	21	28	31
Francja	21	30	44	49	55
Hiszpania	14	26	37	44	80
Irlandia	2	15	76	120	200
Niderlandy	10	23	43	55	98
Niemcy	294	385	430	450	490
Republika Czeska	.	.	.	.	8
Szwecja	6	11	17	25	27
Wielka Brytania	24	150	340	580	690
Włochy	39	59	70	85	87
Kraje spoza Unii Europejskiej	10	20	30	60	65
w tym:					
Norwegia	.	.	.	.	36

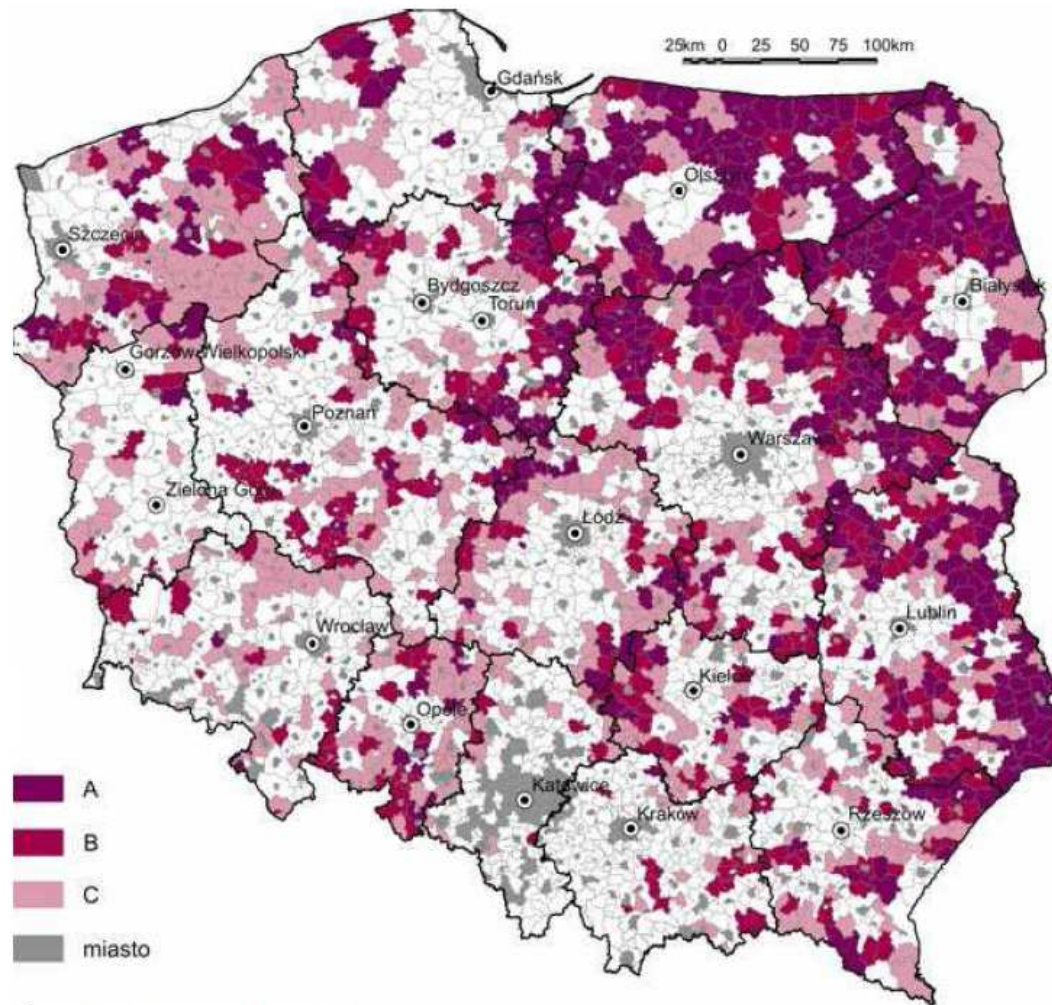
^a Dane dotyczą liczby osób przebywających za granicą czasowo: dla lat 2002-2006 – powyżej 2 miesięcy, dla 2007 r. – powyżej 3 miesięcy.

^b Po rozszacowaniu liczby emigrantów o nieustalonym kraju czasowego pobytu liczba emigrantów przebywających w krajach Europy wynosi 547 tys., w krajach UE - 535 tys.

^c Do 2006 r. 25 krajów.

Mapa 14. Obszary nadmiernego odpływu ludności w latach 1988-2007

Legenda:

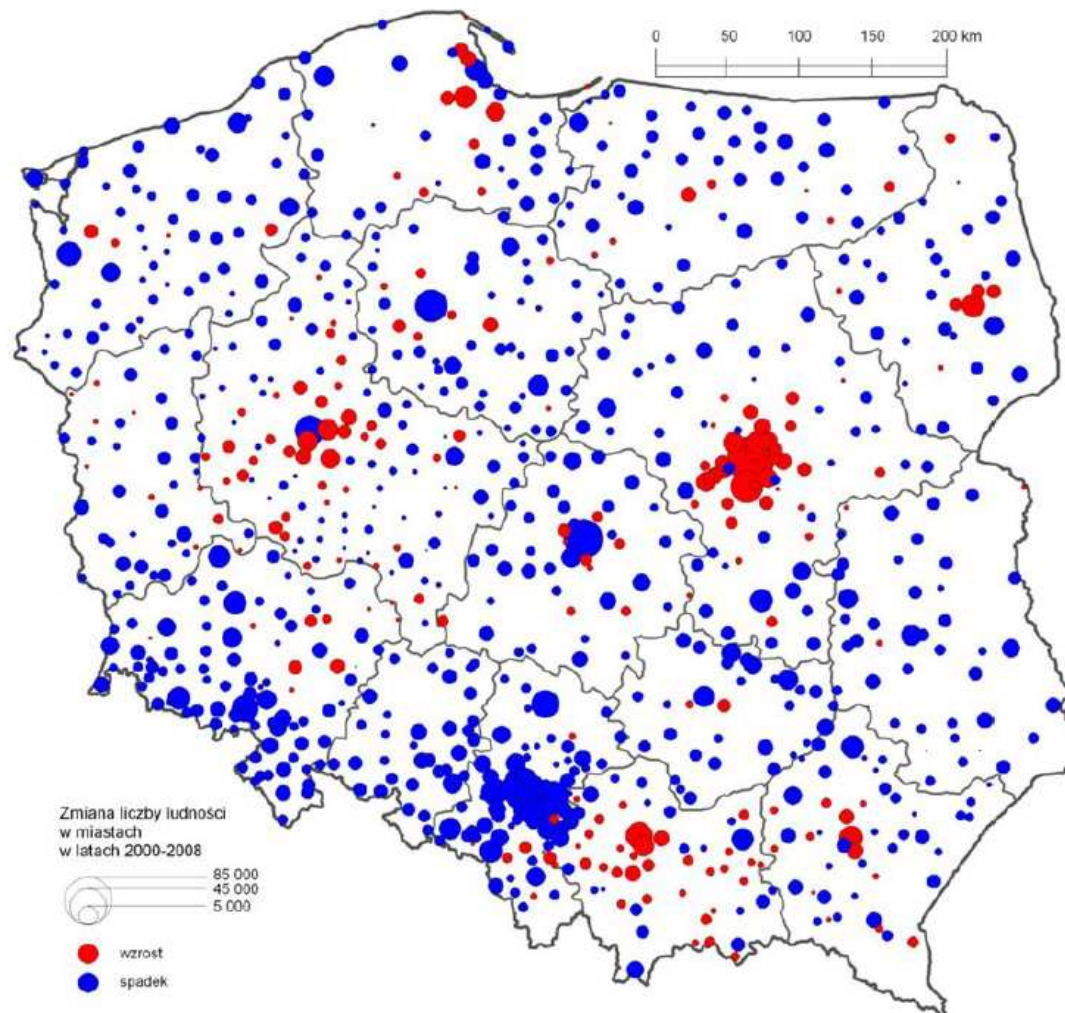
A – obszary wiejskie o stałym i silnym odpływie ludności (9 lub 10 lat z ujemnym saldem migracji i odpływ ponad 5% liczby ludności w okresie 1998-2007)

B – obszary wiejskie o stałym i umiarkowanym odpływie ludności (9 lub 10 lat z ujemnym saldem migracji i odpływ nie więcej niż 5% liczby ludności w okresie 1998-2007)

C – obszary wiejskie o przewadze odpływu ludności (7 lub 8 lat z ujemnym saldem migracji w okresie 1998-2007)

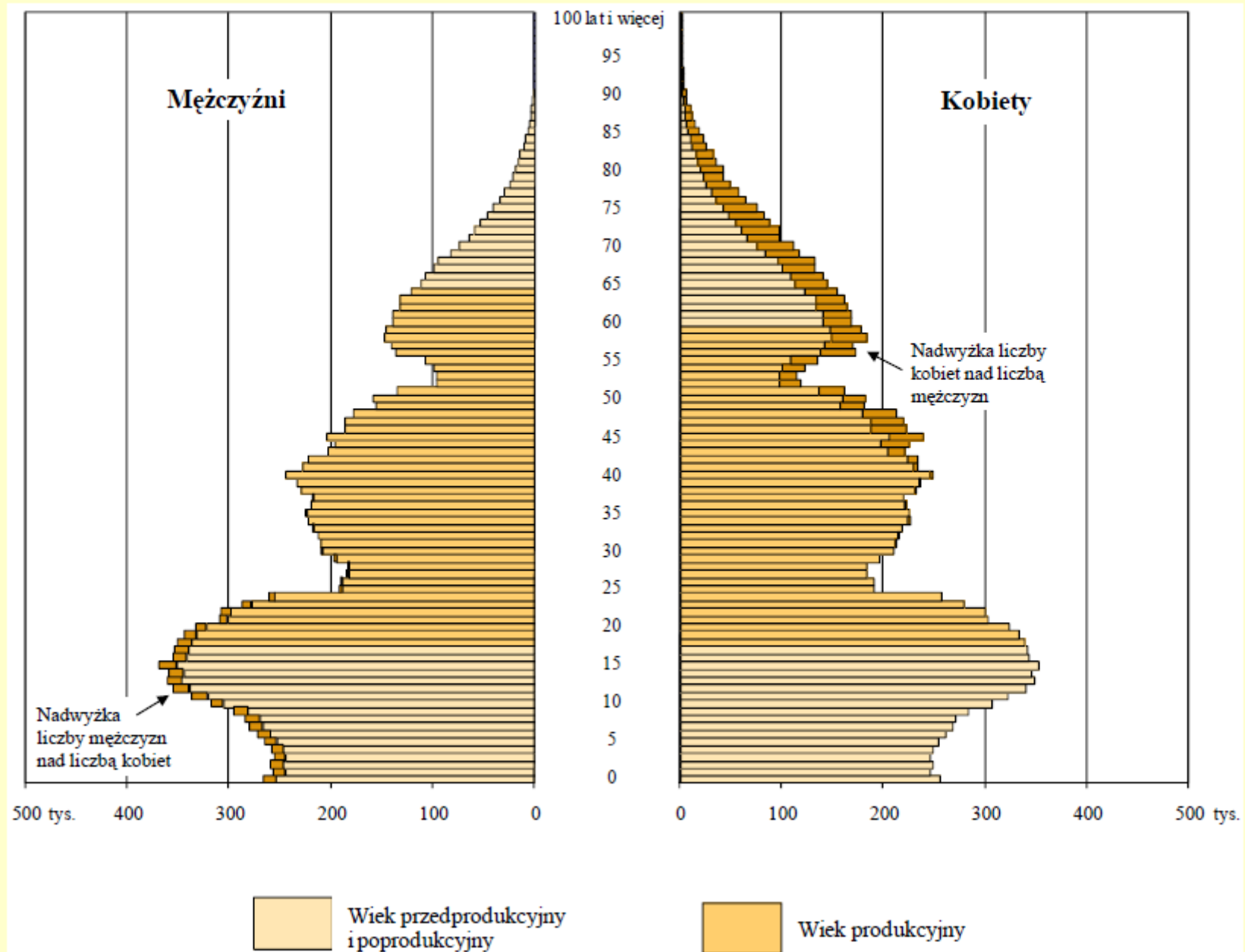
Źródło: Bański J. (red.). Analiza zróżnicowania i perspektyw rozwoju obszarów wiejskich w Polsce do 2015 roku. Studia Obszarów Wiejskich, 16, IGiPZ PAN, PTG. Warszawa, 2009.

Mapa 7. Zmiany liczby ludności w miastach Polski w latach 2000-2008

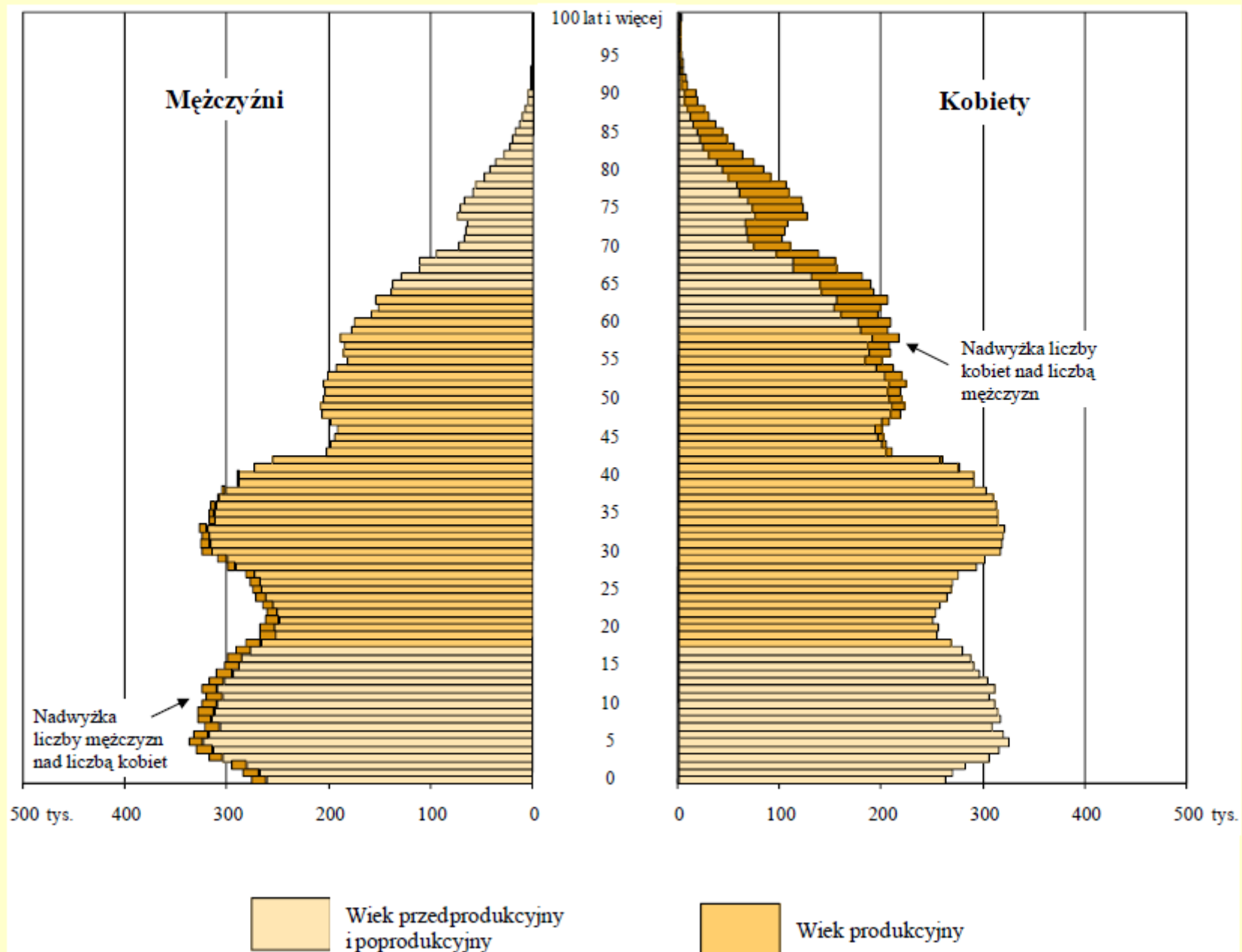
Źródło: Węclawowicz G., Charakterystyka głównych trendów i zmian w rozwoju obszarów miejskich Polski. Ekspertyza na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Warszawa, 2010.

Ludność według płci i wieku w 1970 roku

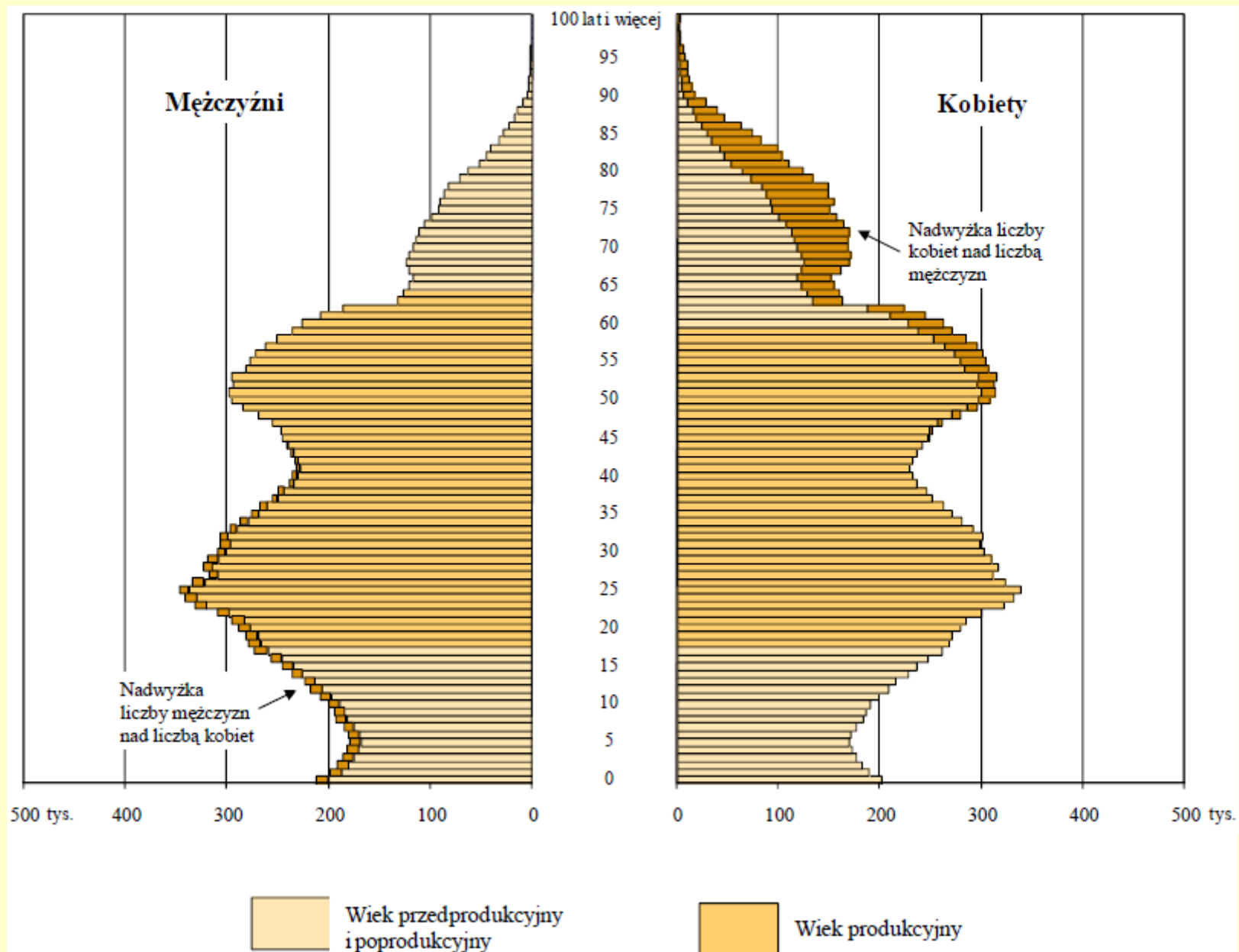

Ludność według płci i wieku w 1990 roku

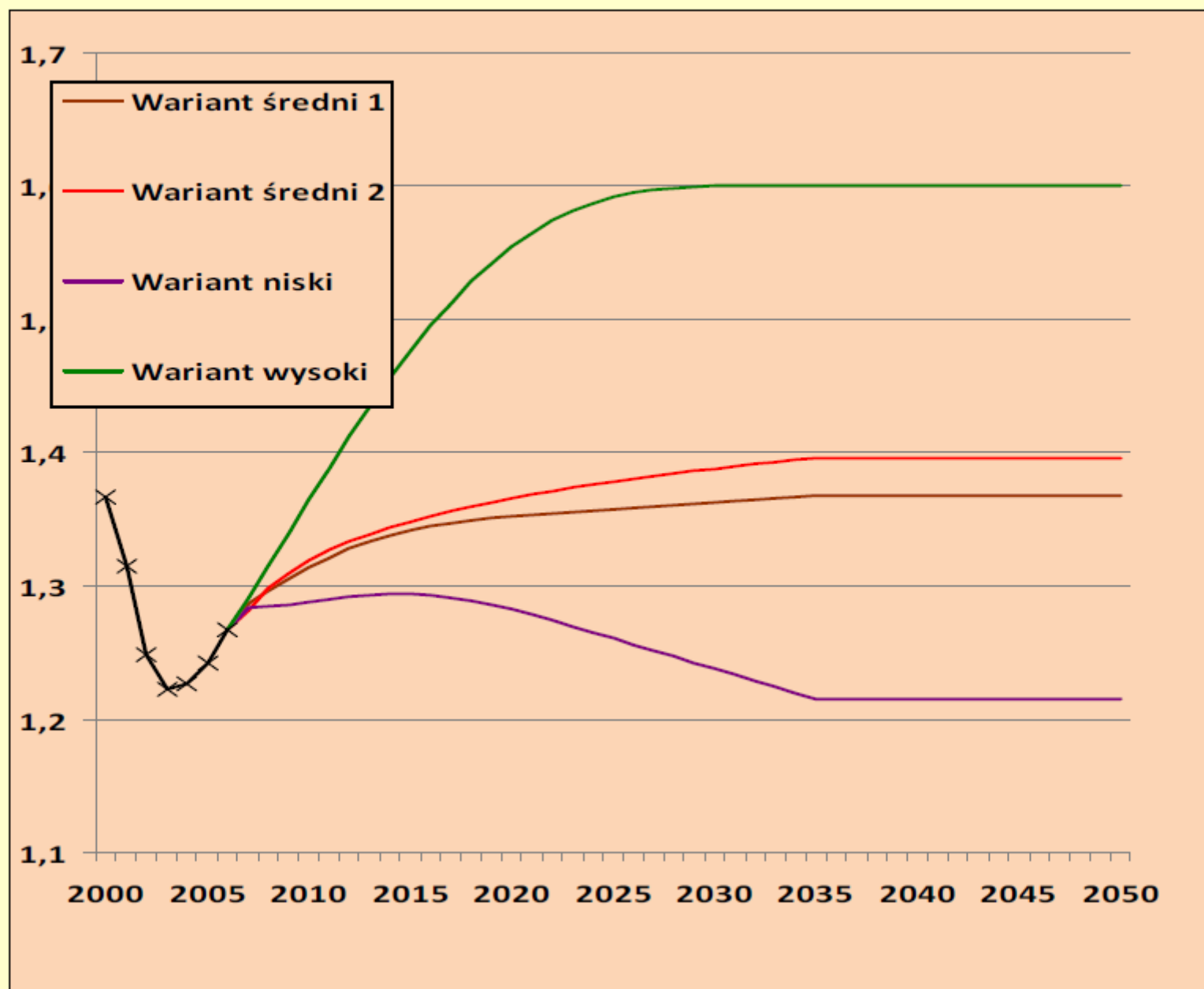

Ludność według płci i wieku w 2008 roku

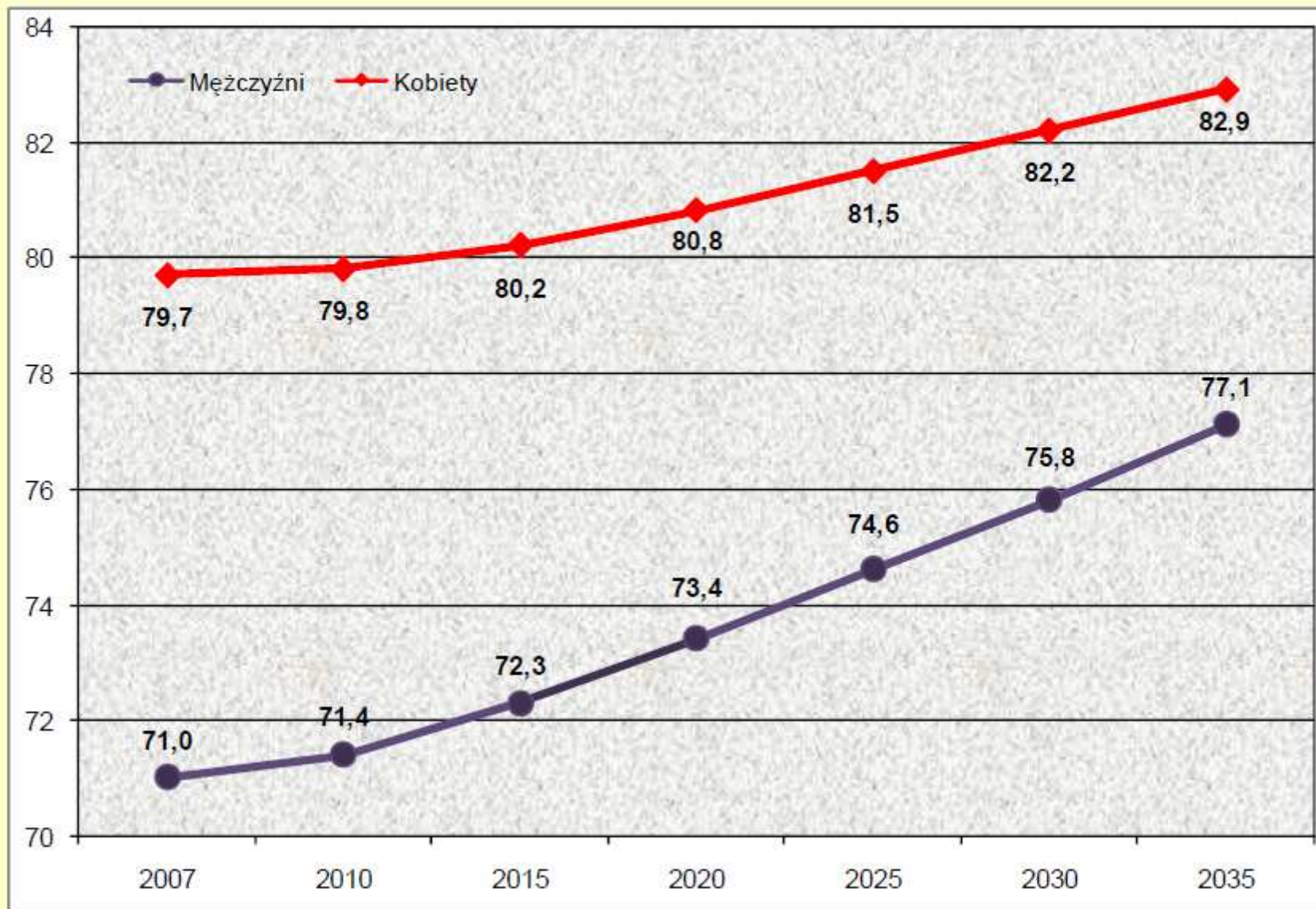
-
- Rozporuplné perspektivy
dlouhodobého vývoje populace
-

Warianty przyszłych zmian współczynnika diety

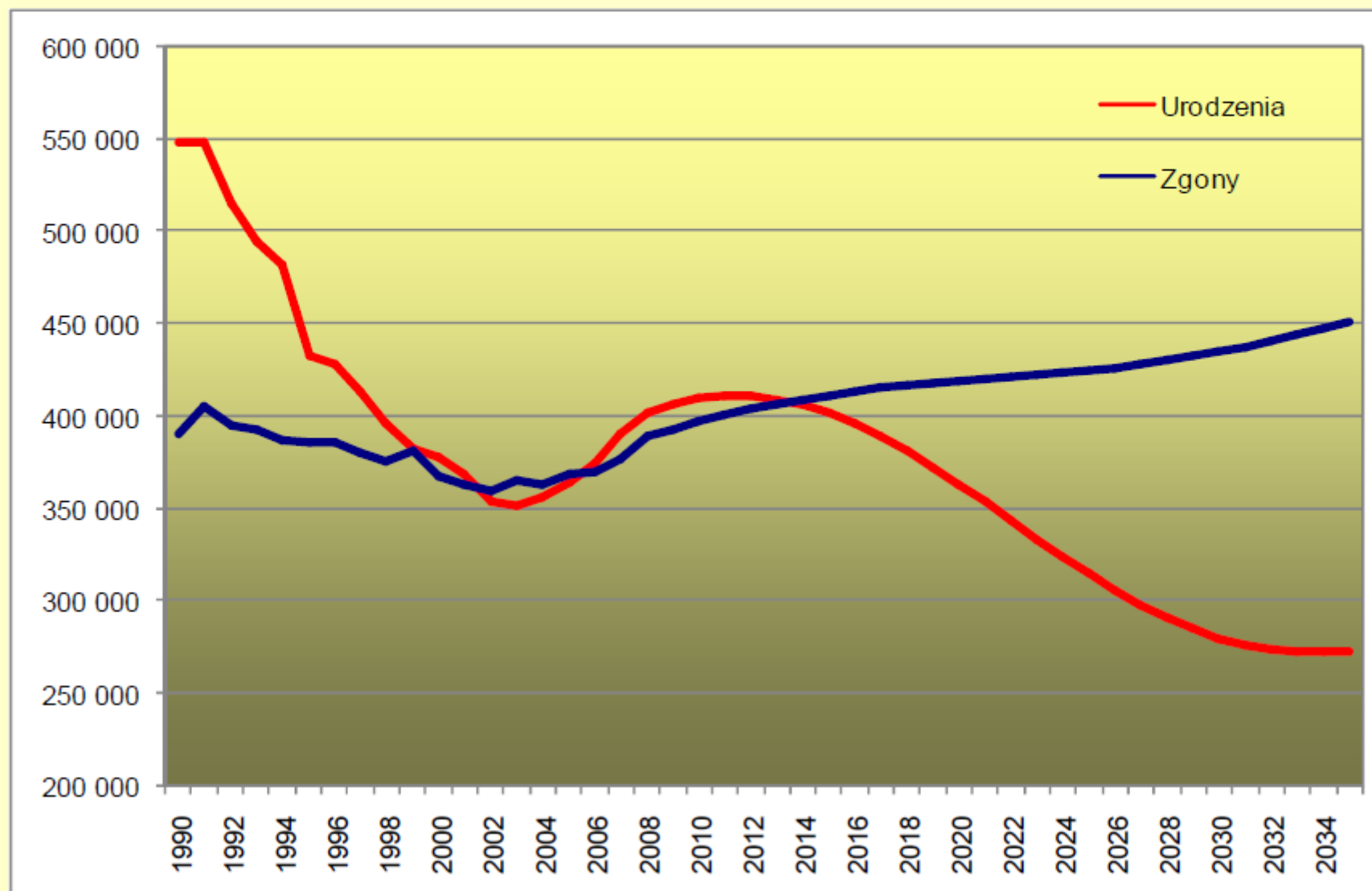

Przeciętne dalsze trwanie życia - prognoza do 2035 roku

Urodzenia i zgony 1990-2007 oraz prognoza na lata 2008-2035

-
- ❑ Pokles vnitřních migrací
  - ❑ Saldo vnitřních migrací ve městech záporné (-), na venkově kladné (+)
  - ❑ Do 2020 pokles imigrace do Polska a současně pokles zahraniční emigrace z Polska
  - ❑ Záporné saldo zahraničních migrací do 2017 a od 2018 r. kladné saldo
  - ❑ Systematický pokles počtu obyvatel
-

Ludność Polski w latach 1946-2008 oraz prognoza na lata 2009-2035

Prognozowane stany ludności oraz dynamika zmian w latach 2007-2035

Lata	Liczba ludności (stan w końcu okresu) (w tys.)	Dynamika zmian w stosunku do poprzedzającego okresu (w %)	Przyrosty/ ubytki ludności (w tys.)
2007	38115,6	-0,03	-10,0
2008	38107,4	-0,02	-8,2
2009	38100,7	-0,02	-6,8
2010	38092,0	-0,02	-8,7
2011	38081,7	-0,03	-10,2
2012	38069,1	-0,03	-12,6
2013	38056,0	-0,03	-13,1
2014	38037,1	-0,05	-18,9
2015	38016,1	-0,06	-21,1
2015-2020	37829,9	-0,12	-186,2
2020-2025	37438,1	-0,26	-391,8
2025-2030	36796,0	-0,43	-642,1
2030-2035	35993,1	-0,55	-803,0

Dla 2007 roku dane rzeczywiste

**Tab. 4. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
– według NSP 2011 i 2002**

Wyszczególnienie		Niepro- dukcyjny razem	z tego		Mężczyźni	Kobiety
			przedpro- dukcyjny	popro- dukcyjny		
Ogółem	2011	57	30	27	46	70
	2002	62	38	24	52	72
Miasta	2011	55	27	28	44	67
	2002	56	33	23	48	64
Wieś	2011	61	35	26	49	75
	2002	73	46	27	61	87

Koeficient demografického zatížení se oproti r. 2002 **zmenšil**,
nejvíce u mužů (- 6 p.b. a na venkově (- 12p.b.)

Vzdělanostní struktura

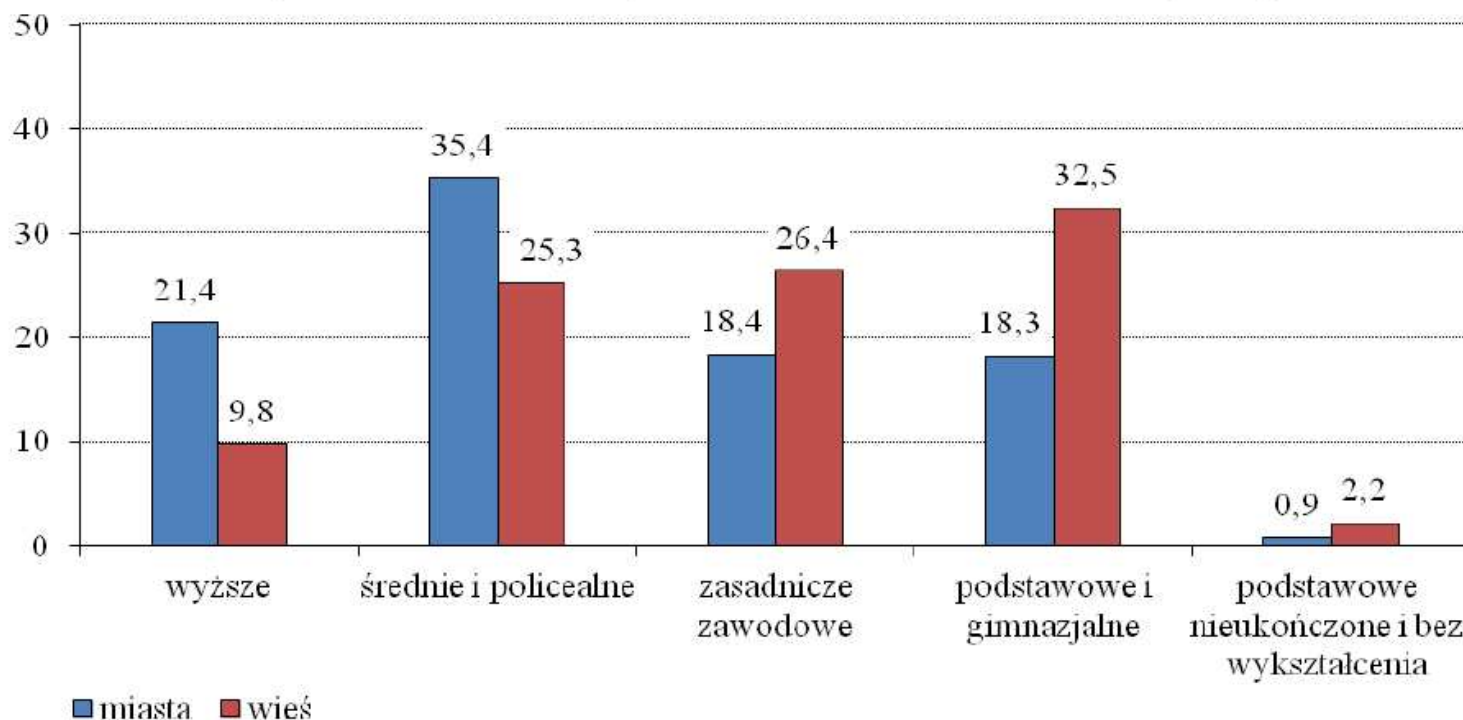
Poziom wykształcenia	2002		2011		mężczyźni		kobiety	
	w tys.	w %	w tys.	w %	2002	2011	2002	2011
					w %			
Ogółem*	32 435	100,0	33 427	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym:								
Wyższe	3 204	9,9	5 630	16,8	9,3	14,6	10,4	18,8
Średnie i policealne	10 208	31,5	10 505	31,4	27,6	28,9	35,1	33,7
Zasadnicze zawodowe	7 540	23,2	7 193	21,5	30,1	27,8	16,9	15,9
Podstawowe ukończone i gimnazjalne**	9 652	29,8	7 962	23,8	28,0	22,6	31,4	25,0
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	1 180	3,6	474	1,4	3,0	1,1	4,3	1,7

v období 2002 – 2011 se **zvýšil** podíl osob se vzděláním (min SŠ) + 6,8 p.b.

- **největší** dynamiku vykazují osoby s VŠ vzděláním + 6,9 p.b.

- pokles SŠ odborného vzdělání -1,7 p.b

Wykres 1. Ludność faktycznie zamieszkała w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia* i miejsca zamieszkania w 2011 r.(w %)

- Pro srovnání v roce 2002: V3 město – 13,2 %, venkov – 4,2 %.
- V současné době: **více než polovina městské populace** má minimálně SŠ vzdělání na venkově to je cca 35 %

Zahraniční emigrace („polský instalatér“)

SLDB 2011:

□ 1 940 tis. obyv. (Poláků) v zahraničí (2002 – 786 tis. obyv.) – jde o pobyty větší než 3 měsíce

■ podle odhadu až 2/3 emigrantů jsou v zahraničí více než 12 měsíců

□ **Nejvíce emigrantů** z: Woj. Slezské, Malopolské a Dolnoslezské

□ **Nejčastěji emigranti** v: V. Británie (30,2 %), Německo (/21,6 %), USA (11,4 %), Irsko (6,5 %) a Nizozemsko (4,6 %)

Geert Wilders:
„Udej svého polského instalatéra“

SLDB 2011 – poprvé bylo možné vyjádřit národnost i etnikum
 Nejvíce z národností a etnik: slezská (809 tis.) a kašubská (228 tis.)

Identifikace narodowo- etniczna	Identifikace pierwsza (zadeklarowana w pierwszym pytaniu)	w tym jako jedyna	Identifikace druga (zadeklarowana w drugim pytaniu)	Razem – niezależnie od liczby i kolejności deklaracji (w pierwszym lub drugim pytaniu)*	w tym występująca z polską
	w tys.				
Ogółem	38 501	35 767	871	38 501	x
Polska	36 007	35 251	78	36 085	x
Inna niż polska	632	516	793	1 388	834
w tym:					
śląska	418	362	391	809	415
kašubská	17	16	211	228	212
niemiecka	49	26	61	109	52
ukraińska	36	26	12	48	20
białoruska	37	31	10	47	15
romska	12	9	4	16	6
rosyjska	8	5	5	13	7
amerykańska	1	1	10	11	10
łemkowska	7	5	3	10	3
angielska	2	1	8	10	8
Nieustalona	1 862	x	x	1 862	x

Kašubský jazyk:

právně uznáný v roce 2005 jako tzv. **regionální jazyk**. Od roku 2005 možnost maturovat z tohoto jazyka. V kašubském jazyku vychází knihy a časopisy, televizní a rozhlasové regionální pořady

+ liturgie v kostelech v kašubštině!

Kašubové: za období pruské nadvlády dokázali udržet svůj jazyk

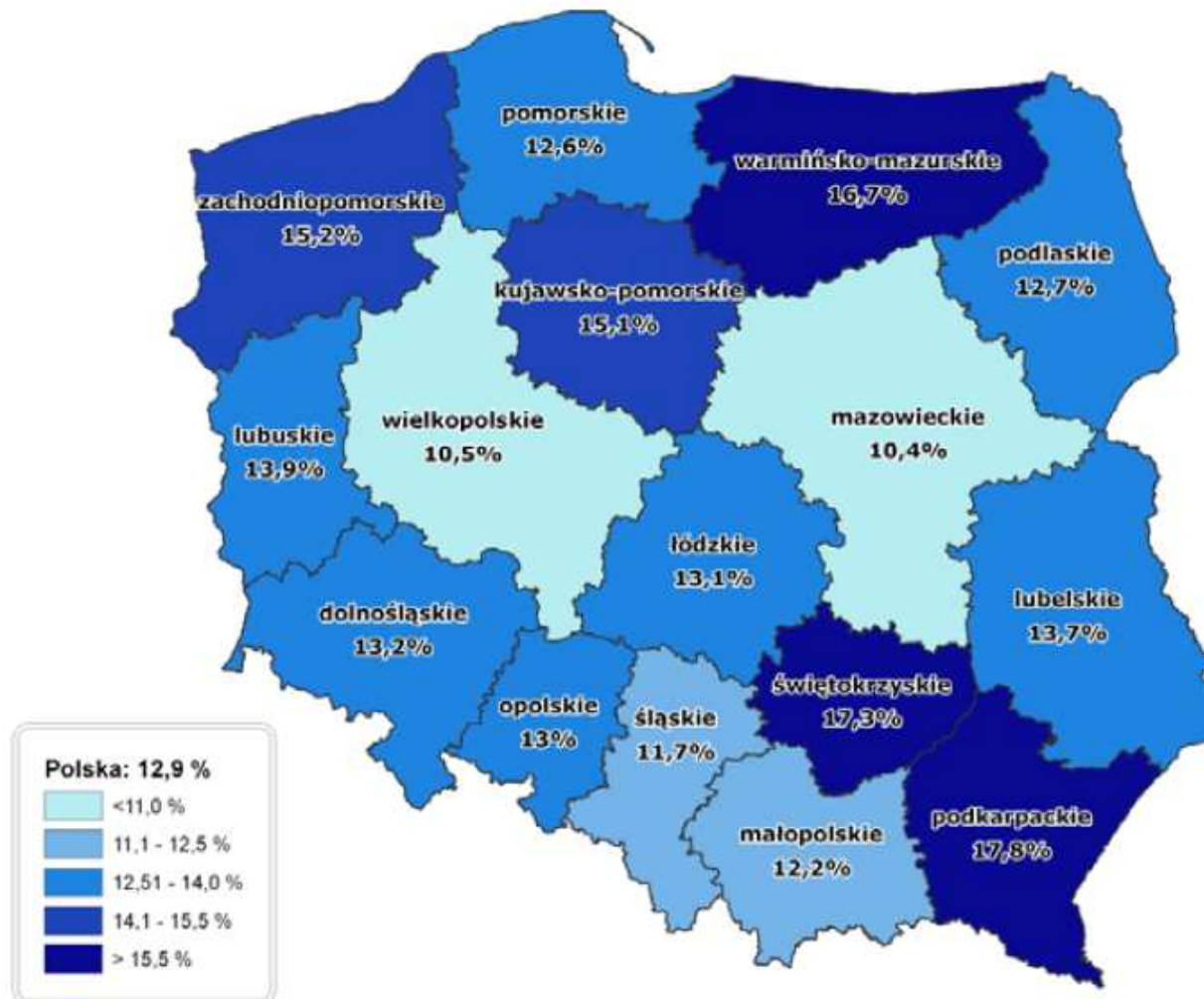

Ekonomická aktivita obyvatel, nezaměstnanost

Wyszczególnienie	Aktywni zawodowo			Bierni zawodowo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
	razem	pracujący	bezrobotni				
w tys.				w odsetkach			
NSP-2011							
Ogółem	16 249	14 152	2 097	14 695	52,5	45,7	12,9
mężczyźni	8 820	7 719	1 101	5 796	60,3	52,8	12,5
kobiety	7 429	6 433	996	8 899	45,5	39,4	13,4
Miasta	10 079	8 835	1 244	8 679	53,7	47,1	12,3
Wieś	6 170	5 317	853	6 016	50,6	43,6	13,8
NSP-2002							
Ogółem	16 777	13 218	3 558	13 456	55,5	43,7	21,2
mężczyźni	9 002	7 151	1 852	5 445	62,3	49,5	20,6
kobiety	7 774	6 067	1 707	8 011	49,2	38,4	22,0
Miasta	10 447	8 140	2 308	8 541	55,0	42,9	22,1
Wieś	6 329	5 078	1 251	4 916	56,3	45,2	19,8

Stopa bezrobocia według województw

2010 (k 31. 12.):

Od **10,4 %** Woj. Mazowiecké a 10,5 % Woj. Wielkopolské do **17,8 %** ve Woj. Podkarpackém
Variační rozpětí: 7,4 %